

Джеръм К. Джеръм

Разсеяният

Вие го каните да обядва у вас в четвъртък, ще бъдат още няколко души, които държат да се запознаят с него.

– Само да не сбъркаш – предупреждавате, припомняйки си някои предишни недоразумения, – недей да идваш в сряда, примерно.

Той се смее добродушно, докато търси из цялата стая своя бележник.

– За сряда е изключено – казва, – ще правя описание на костюмите от приема у лорд-мера, а в петък заминавам за Шотландия, тъй че в събота да съм на откриването на една изложба, май този път всичко ще бъде наред. Ама къде по дяволите се е дянал бележникът ми! Е, нищо, аз ще си запиша ей тука – гледай.

Стоите до него и следите как си отбелязва деня на срещата на голям лист хартия и го забожда над писалището си. И си отивате със спокойна душа.

– Надявам се, че ще дойде – казвате на жена си, докато се обличате за обед в четвъртък.

– А ти сигурен ли си, че те е разбрал? – пита с подозрение тя. И вие чувствате, че каквото и да се случи, ще излезете виновен.

Осем часа, всички гости са налице. В осем и половина камериерката тайнствено извиква жена ви във от стаята и ѝ съобщава, че в случай на по-нататъшно забавяне, готвачката решително си умива ръцете.

Връщайки се обратно, жена ви намеква, че ако въобще се обядва, то най-добре е да се почне. Тя явно не се съмнява, че вие просто сте се престрували, че го чакате и би било значително по-честно и по-мъжествено в самото начало да си признаете, че сте забравили да го поканите.

Докато се яде супата, вие разказвате анекдоти за неговата заваяност. Когато подават рибата, празният стол почва да подхвърля мрачни сенки върху цялата компания, а с появата на ростбифа разговорът преминава към темата за умрелите роднини.

В петък, в осем и петнайсет, той долита до вашата врата и звъни неистово. Чувайки гласа му в антрето, тръгвате насреща му.

– Извинявай, че закъснях – крещи весело той, – тъпият файтонджия ме откара на Алфредплейс, вместо...

– А ти, собствено по какъв случай идваш? – прекъсвате го и изпитвате към него неособено добри чувства. Той е ваш приятел, тъй че можете да не се стеснявате особено.

Той се смее и ви тупа по рамото.

– Че как, скъпи мой, за да обядвам! Умирам от глад.

– О, при това положение върви някъде другаде! – ръмжите в

отговор. – Тук нищо няма да получиш.

– Що за дяволска работа – удивлява се, – та ти сам ме покани да обядвам.

– Нищо подобно – възразявате, – поканих те за четвъртък, а днеска е петък.

Той ви гледа недоверчиво.

– Защо в главата ми е останало, че беше за петък? – недоумява.

– Защото главата ти е така устроена, че в нея непременно ще остане петък, когато става дума за четвъртък – обяснявате му. – Пък аз мислех, че ти днес пътуваш за Единбург.

– Велики Боже! – възкликва той. – Ами че разбира се! – и без да каже ни дума повече, хуква навън, чувате как изтичва на улицата, викайки файтона, който току-що е освободил.

Връщайки се в кабинета си, вие си представяте как той пътува чак до Шотландия във фрак, а сутринта изпраща портиера на хотела в магазина за готови дрехи. И злорадствате.

Още по-зле се получава, когато той самият е в ролята на домакин. Спомням си веднъж бях на неговата яхта. В един часа ние седяхме на кърмата с крака, потопени във водата; мястото бе пустинно, на половината път между Уолинг-фордъм и Дейс-Лок. Изведнъж иззад завоя на реката се показаха две лодки, във всяка от тях имаше по шестима души, елегантно облечени. Виждайки ни, те размахаха носни кърпички и чадъри.

– Гледай – казах аз, – поздравяват те.

– О, тук така е прието – отвърна, без даже да погледне в онази посока. – Навярно някакви чиновници се връщат от празника в Абингтън.

Лодките доплаваха по-наблизо. И възрастният джентълмен, който седеше на носа на първата, се надигна и ни извика.

Като чу гласа му, Маккей се стресна така, че едва не падна във водата.

– Боже милостиви! – възкликна. – Съвсем забравих!

– За кое? – попитах аз.

Ами че това са семействата Палмър, Греъм и Хендерсън. Поканих ги всичките на закуска, а на яхтата няма нищо – само два овнешки котлета и фунт картофи, а момчето съм го освободил до довечера.

Друг път, когато закусахме с него в ресторанта „Хогарт-младши“, към нас приближи един общ познат, казваше се Холърд.

– Какво смятате да правите сега, приятели? – попита, присядайки до нас.

– Ще остана тук и ще пиша писма – отговорих аз.

– Ако нямате какво да правите, тръгвайте с мен – предложи Маккей. – ще откарам Лина в Ричмънд.

Лина бе тази от годениците на Маккей, за която той си спомняше. Както се изясни после, по същото време бил сгоден едновременно за три момичета. За другите две бе съвсем забравил.

– Отзад в двуколката мястото е свободно.

– С удоволствие – отзова се на поканата Холърд и те заминаха заедно.

След час и половина Холърд, мрачен и измъчен, влезе в пушалнята и се тръшна в креслото.

– Пък аз си мислех, че вие с Маккей сте вече в Ричмънд – казах.

– Той вероятно е.

– Случи ли се нещо? – попитах аз.

– Да.

Отговорите му бяха повече от пестеливи.

– Двуколката се е преобърнала? – продължих.

– Не, само аз.

Неговата реч и нервите му бяха явно разстроени. Чаках обяснение и след известно време го получих.

– До Патни се добрахме спокойно, ако не се броят няколкото сблъсквания с трамвая – каза той. – После започнахме да се изкачваме, когато Маккей изведнъж зави зад един ъгъл. Вие познавате начина му на завиране – на тротоара, през улицата и направо в стълба на осветлението. Обикновено чакаш това и си готов, но този път съвсем не смятах, че ще завие. А когато се опомних, забелязах, че седя наред улицата и десетина идиоти ме зяпат и се хият.

В подобни случаи са ти нужни поне няколко минути, за да съобразиш къде си и какво се е случило; когато се изправих, двуколката беше вече далеко. Тичах подире ѝ почти четвърт миля, викайки с цяло гърло, а след мен се носеше тълпа момчетия – те бяха във възторг и крещяха като дяволи. Бих имал същия успех, ако поканех някой покойник да седне в омнибуса и да се върне тук сред нас.

– Ако имаше поне капка мозък, той би разбрал какво се е случило – добави Холърд. – Двуколката веднага тръгна по-бързо. Аз не съм перце.

Той се оплакваше от натъртванията и го посъветвах да вземе фйтон, за да се добере до вкъщи. Но ми отвърна, че предпочита да върви пеш.

Вечерта срещнах Маккей в театъра „Сент-Джеймс“ на една

премиера – той трябваше да напише рецензия за „График“. Виждайки ме, приближи веднага.

– Тъкмо ти ми трябваш! – възкликна. – Кажи, возих ли днес Холърд в Ричмънд?

– Вози го.

– Ето, и Лина твърди същото – заяви той, крайно озадачен. – Но, честна дума, когато стигнахме до Кунс-хотел, него го нямаше в двуколката.

– Ами да – казах. – Ти си го загубил в Патни.

– Загубил съм го в Патни! – повтори той. – Не съм забелязал.

– Затова пък той го е забелязал. Питай го. Той е пълен с впечатления.

Всички ние говорехме, че Маккей никога няма да се ожени; смешно би било да се помисли, че ще запомни наведнъж и деня, и църквата, и момичето; а пък ако случайно стигне до олтара, ще забрави защо е дошъл, ще си въобрази, че е кум и в края на краищата ще ожени годеницата си за своя собствен шафер. Холърд предполагаше, че Маккей всъщност е отдавна женен, но това обстоятелство някакси се е изтрило от паметта му. От своя страна аз бях уверен, че ако той все пак се ожени, ще забрави за това още на другия ден.

Обаче ние грешахме. По някакво чудо сватбата се състоя, тъй че ако Холърд се окажеше прав (а то беше съвсем възможно), трябваше да се очакват усложнения. Що се отнася до моите собствени страхове, те се разсеяха веднага, щом видях жена му. Беше мила, весела, малка женичка, но явно не от тези, които позволяват да ги забравиш.

Ожениха се през пролетта и оттогава не бяхме се виждали. Връщайки се от пътуване из Шотландия, за няколко дни спрях в Скарбъроу. След вечеря облякох шлифера и излязох да се поразходя. Валеше дъжд, но след месец в Шотландия човек не обръща внимание на английския климат, а и ми се искаше да подишам чист въздух. Борейки се с насрещния вятър, с труд вървах по брега и в тъмнината изведнъж се спънах в някакъв човек, който се беше свил в подножието на стената с надеждата поне малко да се укрие от лошото време.

Мислех, че ще ме наругае, но очевидно той бе твърде потиснат и разстроен, за да се сърди.

– Моля за извинение – казах, – не ви видях.

При звука на гласа ми той скочи.

– Ти ли си, приятелю? – извика.

– Маккей! – възкликнах аз.

– Господи, никога през живота си не съм се радвал някому така – каза той. И тъй тръсна ръката ми, че едва не я отнесе.

– Какво правиш тук, дявол да го вземе? – попитах. – Та ти си мокър до кости! – бе облечен в лека риза и панталони за тенис.

– Да – отвърна. – Изобщо не мислех, че ще завали. Утрото беше чудесно.

Почнах да се опасявам, че разсъдъкът му се е размътил от преумора.

– А защо не си отидеш вкъщи?

– Не мога. Не знам къде живея. Забравих адреса. За Бога – добави той, – отведи ме някъде и ми дай да хапна. Буквално умирам от глад.

– Никакви ли пари нямаш? – попитах, когато тръгнахме към хотела.

– Ни грош – отвърна ми. – С жена ми пристигнахме от Йорк към единайсет. Оставихме си багажа на гарата и затърсихме квартира. Накрая се настанихме, аз се преоблякох и излязох на разходка като предупредих Мод, че ще се върна в един за закуска. И като глупак не взех адреса и не запомних пътя, по който вървах.

– Това е ужасно – продължи той, – не мога да си представя как ще я открия сега. Надявах се, че тя може би също ще излезе вечерта да се поразходи и ще дойде насам, към пушалнята и от шест часа се въртя там, покрай вратата. А нямам даже три пенса, за да вляза вътре.

– А ти не забеляза ли що за улица беше, как изглеждаше къщата? – разпитвах го аз.

– Нищо не забелязах. Оставих всичко на Мод и на нищо не обръщах внимание.

– Не опита ли да влезеш в някой пансион?

– Как да не съм! Цяла вечер чуках по разни врати и питах не живее ли тук мисис Маккей. На повечето места изобщо не ми отговаряха, просто хлопваха вратата под носа ми. Обърнах се към един полицай, мислех, че той нещо ще ме посъветва. Но той идиот само се разсмя. Така ме ядоса, че му насиних окото и се наложи да бягам. Сега сигурно ме издирват.

– Влязох и в един ресторант – продължи той мрачно – и се опитах да си изпрося бифтек на вересия. Но съдържателката каза, че ги знае тия номера и ме изпъди пред очите на всички. Ако не беше ти, сигурно щях да ида да се удавя.

Щом се преоблече и след като вечеря, той малко се поуспокои, но положението му бе наистина сериозно. Тяхната постоянна квартира беше заключена – роднините на жена му пътуваха някъде по Европа. Няма

човек, посредством когото той би могъл да прати на жена си писмо; няма човек, по когото тя би могла да съобщи за себе си. Кой знае – ще се срещнат ли те двамата още веднъж на този свят!

Макар той и да обичаше своята жена, тревожеше се за нея и, без съмнение, много искаше да я открие, аз като че забелязах – Маккей май не очакваше с особено удоволствие срещата с мисис Маккей, ако изобщо тази среща някога би могла да се състои.

– На нея ще ѝ се стори странно – мърмореше той, доста притеснен, докато дълбокомислено сваляше чорапите си, седейки на кревата. – да, на нея това сигурно ще ѝ се стори странно.

На другия ден, в сряда, ние отидохме при адвоката и му изложихме всички обстоятелства; той провери във всички пансионати на Скарбъроу и в четвъртък вечерта Маккей (съвсем като герой в последното действие на някоя мелодрама) беше въведен в квартирата при жена си.

При следващата ни среща аз го попитах какво е казала жена му.

– О, примерно това, което и очаквах – отговори.

Но какво именно беше очаквал, той така и не ми събщи.

КРАЙ

© Екатерина Димитрова, превод от английски

Jerome K. Jerome
The Absent-Minded Man, 1897

Сканиране, разпознаване и редакция: Теодора, 2008

Публикация

Джеръм К. Джеръм. Джентълмени и привидения. Разкази
Съставителство и превод: Екатерина Димитрова
Selekt ABC, София, 1993
Печат: Полипринт, Враца
255 с.

Sketches in Lavender, Blue and Green, 1897

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/6753>]